

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

12
1915

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

E.Υ.Δ. Μ.Σ. Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

Ν Ε Ο Σ
Ε Λ Λ Η Ν Ο Μ Ν Η Μ Ω Ν

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

**Ηξιώθη τοῦ Ζακκείου βραβείου ὑπὸ τοῦ ἐν Παρισίοις Συλλόγου
πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.*

ΤΟΜΟΣ ΔΩΔΕΚΑΤΟΣ

ΑΘΗΝΗΣΙΝ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Α. ΠΕΤΡΑΚΟΥ
1913

Ε.Υ.Δ.Ε.Σ.Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ • 1969 • RÉIMPRESSION ANASTATIKH

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ * BAS. N. GRÉGORIADES

ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΟΥ 2 - ΑΘΗΝΑΙ (142) 2. RUE PHIDIAS - ATHÈNES (142)

Ε.Σ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΙΒ'. — 31 Μαρτίου 1915. — ΤΕΥΧΟΣ Α'.

ΔΥΟ ΕΝΕΠΙΓΡΑΦΟΙ ΛΙΘΟΙ ΕΞ ΙΑΣΟΥ

Ἐν τινι οἰκίσκῳ τοῦ νταρσανᾶ (λεμβοστασίου) τῆς ἐν Ἐλλάδι ὄρει ἱερᾶς μονῆς Ξηροποτάμου εὑρον τῷ 1880 δύο λίθους ἐνεπιγράφους, ἔχοντας τὰς ἐξῆς ἐπιγραφάς.

α') Λίθος χρησιμεύσας ποτὲ ὡς ἐπιστύλιον καὶ φέρων πλαγίως ἐκβάθυσιν, ἐν ᾗ ἐγγόμφωσις, πλάτους 0,60 ἐπὶ τῆς ἐτέρας τῶν πλευρῶν, ἐπὶ δὲ τῆς ἄλλης 0,54.

Λαλαξευμένα εἶνε ἐν δύο αὐτοῦ πλευραῖς αἱ ἐξῆς ἐπιγραφαί.

1) [Λυκοῦ]ργος καὶ Μιννίων Θεοδότ[ου] | [νί]οι κ[αλ]οὶ κἀγαθοὶ γεγένηται | [πε]ρὶ τ[ὸ] κοινὸν τῆς πόλεως [καί] πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἰδίᾳ εὖ | [κ]εποιήκασιν καὶ ὑπὲρ τῆς μικρῆς | θαλάσσης διαλεχθέντες. . . .

2) [εἶ]ναι δὲ αὐτῷ καὶ πρόσδοον πρὸς βου[λή]ν καὶ δῆ[μιον] πρώτως μετ'ὰ τὰ ἱερὰ ὑπάρχειν δὲ ταῦτα καὶ τοῖς | [ἐκ]γόνοις αὐτοῦ ἐπιμέλεισθαι δὲ αὐτοῦ τοὺς ἄρχοντας ἀ[εὶ] τοὺς [καθεσ] | τ[ῶ]τας, τὸ δὲ ψήφισμα τόδε ἀναγραφῆναι εἰς παραστάδα ἐπ[ὶ]μεληθῆναι δὲ τῆς ἐπιγραφῆς τὸν νεωπόην.

Ἐπὶ στεφανιφόρου Ἡγύλλου τοῦ Θεοδώρου μηνό[ς] | Ἀφροδισιῶνος ἕκτη ἰσταμένου Κοιράνου μέλλ. . . .

β') Λίθος μήκους 0,60 ἐν τῇ ἐτέρᾳ τῶν πλευρῶν, ἐν δὲ τῇ ἄλλῃ 0,54, ὕψους 0,13, ἀποκεκρουσμένος πρὸς τὰ κάτω.

3) [ἐπ]εστάται Διονυσίδωρος Ἱατροκλέους ἐγραμμάτευεν. Ἐδοξεν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ. Ἀσκληπιάδης Ἱατροκλέους εἶπ[ε]ν Ἐπειδὴ Ἐὐπόλεμος Πωτάλου Μακεδῶν ἀνὴρ ἀγαθὸς [ἐ]στὶν περὶ τὴν πόλιν τὴν Ἰασέων καὶ πολλοῖς τῶν πολιτῶν

[προ]θύμως χρειᾶς παρόσχηται ἐπινηῆσθαι [αὐ]τὸν ὑπὸ τοῦ | [δῆ]μον καὶ εἶναι Εὐπόλεμον [π]ροξεν[ο]ν καὶ εὐεργέτην | τῆς | [πό]λεως τῆς Ἰασ[έ]ων δεδύσθαι δὲ αὐτῷ καὶ πολιτείαν]...

Μία ἄλλη τῶν πλευρῶν ἔχει γράμματά τινα τελείως ἀποτετριμμένα. Ὁ λίθος φέρει πρὸς τὰ κάτω γόμφον ἀποδεικνύοντα, ὅτι ἐχρησίμευσέ ποτε ὡς ἐπιστόλιον, τῶν γραμμάτων κατευθυνόμενων ἀντιστρόφως.

Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἶνε ἤδη γνωσταί, ἐκδοθεῖσαι τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ τοῦ Chandler¹, εἶτα δ' ἐν τῷ Corpus Inscriptio-rum graecarum, καὶ ἡ κατάστασις δὲ τῆς διατηρήσεως αὐτῶν ἐν τοῖς σωζομένοις μέρεσιν εἶνε σχεδὸν τελείως ἡ αὐτὴ καὶ ἐν οἷς χρόνοις ἀντεγράφησαν ὑπὸ τοῦ Chandler, καθ' ἃ δεικνύου-σιν αἱ ἐν ἀγκύλαις συμπληρώσεις. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶνε, ὅτι ἡ μὲν ὑπ' ἀρ. 1 ἐσώζετο τῷ 1764 πληρεστέρα, ὁ δὲ λίθος ἐφ' οὗ ἡ ἀρ. 3 ἔφερε καὶ ἐν ἄλλῃ πλευρᾷ ἀτελεῖ ἐπιγραφὴν ἐπ' ἴσης ἐκδεδομένην παρὰ τῷ Chandler καὶ ἐν τῷ Corpus, ἐν ᾧ σή-μερον αὐτὴ εἶνε κατὰ τὰνωτέρω ρηθέντα τελείως ἀφανής.

Περὶ αἱ δ' ὅμως εἶνε αἱ περιπέτειαι τῶν ἀνωτέρω ἐνεπι-γράφων λίθων. Ὑπὸ τοῦ Chandler δὲν ἀντεγράφησαν κατὰ χώραν, ἀλλ' ὁ Ἄγγλος ἀρχαιολόγος εἶδεν αὐτοὺς παρὰ τινι Ἑλληνι λιθοξόφῳ ἐν Χίῳ, ὅπου οἱ λίθοι εἶχον μεταφερθῆ ὡς ἔρμα πλοίου τινὸς ἐκ Καρίας². Ἐν δὲ τῷ Ἁγίῳ Ὄρει κατὰ τὰ λεχθέντα μοι πρὸ τριάκοντα καὶ πέντε σχεδὸν ἐτῶν ὑπὸ τῶν μοναχῶν τὸ μὲν πρῶτον εἶχον ἐγκλεισθῆ εἰς τινα ἐκκλησίαν τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, εἶτα δὲ κατέκειντο ἐν τῇ αὐλῇ τῆς

¹ Inscriptiones antiquae. Ἐν Ὁξωνίῳ, 1774 Τόμ. Α' σ. 22 ἀρ. I, IX καὶ σ. 24 ἀρ. LX.

² Τόμ. Β' σ. 462 καὶ 463 ἀρ. 2672, 2678 καὶ 2675.

³ Chandler ἐνθ. ἀν. σ. IX. Marior quod, cum duobus quae sequuntur reperimus in litore prope urbem Clivus, in cymba saburrae loco trans-ductum a continente Asiae, uti narravit lapicida Graecus, cujus erant. — Τοῦ αὐτοῦ Travels in Greece and Asia Minor. Ἐν Λονδίῳ, 1811 σ. 61. We found by the sea-side, near the town, three stones with inscriptions, which have been brought for ballast from the continent of Asia.

μονῆς Ξηροποτάμου, ἐγὼ δὲ εἶδον αὐτοὺς, ὡς ἐλέχθη, ἀνωτέρω, ἐν τῇ νταρσανᾷ, ὅπου πιθανῶς εὐρίσκονται καὶ τὴν σήμερον. Ἀλλὰ πῶς καὶ πότε μετεκομίσθησαν ἐκ τῆς Χίου, ὅπου εἶδεν αὐτοὺς ὁ Chandler, εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος; Τοῦ ἀπορήματος τούτου νομίζω, ὅτι δύναμαι νὰ δώσω τὴν ἐξῆς βεβαίαν λύσιν. Ὁ Chandler εὐρίσκειτο ἐν Χίῳ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1764¹. Ἀλλὰ κατὰ τὰ ἔτη 1757 μέχρι τοῦ 1765 εὐρίσκειτο ἐν περιοδείᾳ μετὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ τῆς ἐν Ξηροποτάμῳ μονῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὁ ἐν αὐτῇ μονάζων γνωστός ἐκ Σκοπέλου πολυγράφος Καισάρτιος, ὁ κατὰ κόσμον Κωνσταντῖνος, Δαπόντες, ὅπως συλλέξῃ πόρους χάριν τοῦ οἰκοδομουμένου ναοῦ τῆς μονῆς. Πράγματι δὲ κατώρθωσε νὰ λάβῃ χάριν τοῦ ἱεροῦ τούτου σκοπεῦ παρὰ τῶν φιλοχρίστων τῆς ἐλληνικῆς Ἀνατολῆς παντοῖα δῶρα εἰς χρῆμα, κειμήλια παντοῖα καὶ οἰκοδομικὰ ὕλικα. Παρ' αὐτοῦ δὲ τοῦ Δαπόντε, διὰ μακρῶν περιγράφαντος τὰ τῆς περιοδείας αὐτοῦ ἐμμέτρως ἐν τῇ Κήπῳ Χαρίτων μανθάνομεν, ὅτι τὴν 25 Ἰουλίου 1764 ἀπέβη εἰς Χίον, ὅπου καὶ ἔμεινε μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου, διαβὰς ἐκεῖθεν εἰς Σάμιον. Τότε λοιπὸν πάντως, ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν ἐν τῇ μεταξὺ ἐπίσκεψιν τοῦ Chandler, παρέλαθεν ὁ Δαπόντες ἐκ Χίου πλὴν τῶν ἄλλων χάριν τοῦ μοναστηριακοῦ κτιρίου δάφνην καὶ τοὺς λίθους ἐκεῖνους. Ὅτι δὲ κατὰ τὴν περιοδείαν αὐτοῦ δὲν περιεφρόνει καὶ τὴν ἀποκόμισιν λίθων, ἀποδεικνύεται ἐξ αὐτῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων ἐν ταῖς περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ δύο μαρμαράδιον, τοῦ μὲν Χίου, καλουμένου Ἀντωνίου, τοῦ δ' ἑτέρου Κοσμᾶ, εἰς ὃν προσέφερεν εἴκοσι φλωριά χάριν πορφυροῦ τινος μαρμάρου.

Τὸν εἶκοσι φλωριά, δὲν θέλει νὰ τὸ δώσῃ καὶ φίλος μου ὁ μαρμαράς, καὶ ἡ φίλια τὸση, ὅπου σαράντα μάρμαρα μὲ εἶχε χρυσιμένα; Ἐλ' ἄσπρα ἕνωσ καὶ μικρά, πῆχυ δὲ κάθε ἕνα.

¹ Chandler Travels in Asia Minor and Greece. Ἐν Λονδίῳ, 1815. σ. 61.

Περὶ καίρους καὶ ἔμαθα πῶς εἶχε τ' ἀγοράσῃ
 σπαθῆρις ὁ Ἰάκωβος, γνωστὸς ἄρχουσι πᾶσι
 τὸν γράφω δὲν ἀργοπορῶ, αὐτὸ νὰ μὲ χαρίσῃ,
 κ' εὐθὺς, ἃς ἔχη τὴν εὐχὴν, χωρὶς ν' ἀργοπορήσῃ,
 καὶ δυὸ κολώναις κωχιασταῖς αὐτὸς μὰς εἶχε στειλῆ,
 εἰναί ταις εἰς τὸν νάρθηκα

Ἄλλὰ καὶ ὁ μακαρίτης δὲ ἀφέντης σου πατέρης,
 ὅταν ἐγὼ ἤμουν αὐτοῦ ἐκείνας τὰς ἡμέρας,
 μάρμαρά εἰς εἴκοσι μεγάλα τοῦ λουτροῦ του,
 θυμᾶσαι κείτοντον ἐκεῖ ἐνδον τοῦ περὶ τοῦ
 τὰ εἶδα καὶ τὸν βῶτησα μόνον τὴν τούτων χρεῖαν,
 κ' εὐθὺς μὲ τὰ ἐχάρισε μὲ πᾶσαν προθυμίαν.
 Ἐτόια νόστιμα πολλὰ πολλάκις εἶχαν γένῃ,
 καὶ τὰ σιγῶ, ὁ λόγος μου διὰ νὰ μὴ πλάταίνῃ
 τόσο σοῦ λέγω μοναχᾶ, ὅτι ἐπ' ἀληθείας
 ὁ σταυρὸς ἦτον εἰς ἐμὲ κέρως τῆς Ἀμκλθείας¹.

Δὲν εἶνε δὲ ὅλως ἀπίθανον ὁ λιθοξόος, παρ' ὃν ὁ Chandler
 εἶχεν ἴδει ἐν Χίῳ τοὺς λίθους τοὺς μετ' ὀλίγον ἐκ δωρεᾶς ἰσως
 περιελθόντας εἰς τὸν Δαπόντεν καὶ ὑπ' αὐτοῦ ἀπαχθέντας εἰς
 τὴν μονὴν Ξηροποτάμου, νὰ ἦτο αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ Χίος μαρμα-
 ρᾶς Ἀντώνιος, ὃν εἶχε γνωρίσει ὁ μετὰ τοῦ τιμίου Σταυροῦ
 περιδεύων μοναχὸς ἐν Κωνσταντινουπόλει².

¹ Ἰτα Κήπον Χρῆτων Κατ. Ζ' στ. 352-370 ἐκδ. *Legend* (Bibliothèque grecque vulgaire. Ἐν Παρισίῳ, 1881. Τόμ. Β' σ. 83) κ. 1. — ἐκδ. Γαβριήλ Σοφοκλέους. Ἐν Ἀθήναις, 1880 σ. 84.

² Δαπόντε Κήπος Χρῆτων ἐν ἴδ. ἀν.

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ
ΕΙΣ ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ ΤΟΥ ΜΕΛΙΤΗΝΙΩΤΟΥ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ

Ἐν ἔτει 1858 ὁ Ἐμμανουήλ Miller ἐξέδωκεν ἐκ τοῦ Παρισιακοῦ κώδικος 1720, βομβυκίνου γεγραμμένου τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ὑπὸ Μανουήλ Δαμίρη¹, ποίημα 3062 στίχων πολιτικῶν ἐπιγραφόμενον «Στίχοι τοῦ Μελιτηνιώτου εἰς τὴν Σωφροσύνην»². Εἶνε δὲ τοῦτο παράστασις ἀλληγορικῆ, ἐν ἣ ὁ ποιητὴς περιγράφει τὴν θαυμασίην πρὸ αὐτοῦ ἐμφάνισιν τῆς προσωποποιουμένης Σωφροσύνης, ἣτις περιάγει αὐτὸν εἰς τὸν παρὰδεισον αὐτῆς, περιφραστόμενον ὑπὸ ἑπτὰ φρουρίων, ἣτοι ἐμποδίων, καὶ εἰς τὸ μέγαρον αὐτῆς καὶ ἐνθαρρύνει αὐτὸν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν τῆς ἀρετῆς. Γέμει δὲ τὸ ποίημα παρεκβάσεων παντοίων καὶ ποικίλων περιγραφῶν, ἃς δὲν εἶνε τοῦ παρόντος ἀναλύσωμεν ἐνταῦθα³. Ἐποίησατο δὲ λόγον ὁ Miller καὶ περὶ τῶν Βυζαντινῶν συγγραφέων τῶν φερόντων τὸ ἐπώνυμον Μελιτηνιώτου, καταλήξας εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι τὸ ποίημα ἐγράφη ἴσως ὑπὸ τοῦ Μανουήλ Μελιτηνιώτου ἐκείνου, πρὸς ὃν ἀπευθύνονται ἐπιστολαὶ τινες ἀνώνυμοι τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 198 κώδικι τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Μονάχου⁴. Καὶ ἐγίνωσκε μὲν ὁ Miller τούτων μόνας τὰς ἐπιγρα-

¹ *Orient Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque nationale. Ἐν Παρισίοις. 1858. Τόμ. Β' σ. 129 κ. ἑ.*

² *Emmanuel Miller ἐν ταῖς Notices et extraits des manuscrits de la Bibliothèque impériale et autres Bibliothèques. Ἐν Παρισίοις 1858. Τόμ. 10' μέρ. β' σ. 1 κ. ἑ.*

³ Ἴδε τοιαύτην ἀνάλυσιν παρὰ τῷ *Kriemhacher Geschichte der Byzantinischen Litteratur* σ. 782 κ. ἑ. Ἑλλ. μεταφρ. **Σωτηριάδου** Τόμ. Β' σ. 764 κ. ἑ.

⁴ *Hardt Catalogus codicum manuscriptorum graecorum Bibliothecae Regiae bavaricae. Ἐν Μονάχῳ. 1806. Τόμ. Β' σ. 284 κ. ἑ.*

φάς διδὸ καὶ ἔγραψε τὰ ἐξῆς· «ἂν εἴχομεν ὑπ' ὄψιν τὸ κείμενον τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ἴσως ἠθέλομεν εὑρεῖ ἐν αὐταῖς εἰδήσεις τινὰς ἐπιτρεπούσας εἰς ἡμᾶς νὰ καθορίσωμεν ἂν ὁ Μανουήλ κατεῖχεν ἀξίωμα τι ἐν τῇ κοινωνίᾳ εἴτε ὡς δημόσιος ἄρχων εἴτε ὡς λόγιος. Ἄλλὰ στερούμενοι τῶν μαρτυριῶν τούτων, εἰμεθα ἠναγκασμένοι νὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ δύο καὶ μόνα γεγονότα, ἅτινα δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν, τὸ ὄνομα τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνδρὸς καὶ τὸν χρόνον καθ' ὃν ἔζη»¹. Ὁ δὲ Krumbacher, καίπερ προσθέτων εἰς τοὺς Μελιτηνιώτας Κωνσταντῖνον καὶ Θεόδωρον, τοὺς καὶ ὑπὸ τοῦ Miller μνημονευομένους, τὸν Ἰωάννην καὶ τὸν Θεόδωρον, ἐπιφέρει, «ἂν τις αὐτῶν, καὶ δὴ τίς αὐτῶν, εἶνε ὁ συγγραφεὺς μένει ἄγνωστον»². Αἱ ἐπιστολαὶ, ἐν αἷς εὑρῆνται καὶ αἱ δύο πρὸς τὸν Μανουήλ Μελιτηνιώτην, περιέχονται καὶ ἐν τῷ Λαυρεντιακῷ κώδικι S. Marco 356, ὅστις καὶ φαίνεται ὅν ὁ ἀρχέτυπος τοῦ Μοναχείου· διδὸ ὁ Krumbacher τὴν συλλογὴν ταύτην ἐπιστολῶν ἐκάλεσε φλωρεντιακὴν». Ἄλλ' ἐκ τῶν δύο ἐπιστολῶν, ἃς παραθέτω ἐνταῦθα κατὰ τοὺς κώδικας Λ (Λαυρεντιακὸν) καὶ Μ (Μονάχειον 198) οὐδὲν ἐξάγεται περὶ φιλολογικῶν ἀσχολιῶν τοῦ Μανουήλ Μελιτηνιώτου, ὡς οὐδὲ περὶ τοῦ Θεοδώρου, ὅστις δὲν γινώσκομεν ἂν εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ τοῦτο τὸ ὄνομα φέρων γνωστὸς σακελλάριος, ἀρχιδιάκονος καὶ διδάσκαλος τῶν διδασκάλων τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος μεσοβυζαντινοῦ.

1.

Τῷ ἀδελφῷ Μελιτηνιώτῃ.

Εἰ μὲν ἐν ὁποιαδήποτε τοῦ καλοῦ μοίρα καὶ τὰ τῆς ἡμετέρας εὐχῆς σοι ἐγκρίνεται, ἴσθι οὐ διαλείπω τοῦτο ποιῶν ἀεὶ, ἀλλ' εὐχομαι χεῖ-

¹ Miller ἐνθ' ἀν. σ. 8 καὶ 9.

² Krumbacher ἐνθ' ἀν.

³ Krumbacher ἐνθ' ἀν. σ. 485. Ἑλλ. μετὰφρ. Σωτηριάδου Τόμ. Β' σ. 184.

1. μοίρα ἐκ τοῦ μοίρα Λ: μοίρα Μ εὐχῆς — ἴσθι Λ: λείπουσι Λ
2. διαλείπω Λ: διαλείπω Μ

ραξ καθ' Ὅμηρον ἀνασχῶν τὴν σὴν κατ' ὀφθαλμούς ἀπάντων προ-
 φαίνεσθαι ὑγίειν καὶ εἰς τὰ μάλιστα εὐδοκίμειν, ὡς αὐτῷ γε σοὶ βου-
 λομένῃ ἂν εἶη καὶ, ἵσθ' ἔχειν διυθύνοντά σοι τὰ πράγματα, ὥστε καὶ
 οἶσται πλεῖν ἐξ οὐρίας καὶ ἐν γρῶ ἵστασθαι μειζόνων ἀεὶ μεταλαβρά-
 νειν καὶ ἡμᾶς μεθ' ἡδονῆς ἀδιαλείπτως παρασκευάζειν καὶ ἀκούειν 5
 καὶ λέγειν καὶ μεμνησθαι τῶν σῶν. Τὸ γὰρ σοῦ μεμνησθαι καὶ αὐ-
 τὸν λέγοντα καὶ ἄλλου ἀκούοντα, τοῦτ' ἐμοὶ τρυφή, καὶ τῶν ἐν βίῃ
 πασῶν ἡδονῶν βέλτιον. Πλὴν ἄλλ' ἐπειδὴ σοὶ ἴδιον τοῦτο, καὶ τὰ ἡμέ-
 τερά σοι δόξα γιγνέσθω. Καὶ πρῶτα μὲν ἴσθι με ὑγαίνοντα, δεύτερον
 δὲ, ὃ καὶ πρῶτον ἀριόττειν δεῖν οἶμαι εἶπειν, ὡς ἔμοιγε τοῦ παντός 10
 προτιμότερον καὶ σοὶ γε διὰ φροντίδος ἔν οὐ πάνυ τοι μετρίως. Τὰ
 γὰρ τῶν καληγμάτων, εἰ δεῖ με πραιτησάμενον τὸν φθόνον εἶπειν, ὡς
 ἐκ σπινθήρος εἰς πυρσὸν ἴδῃ, ἐξάπτεται, θεοῦ συνεργούτος. Σοῦ γὰρ
 προδεξάντος, τοιοῦτου ἀπολελευκῶς εἰμι τοῦ διδασκάλου οἴου οὐκ ἂν
 ποτε, οὐδ' εἰ πολλὴν περιηρόμεν γῆν ὁμοῦ τε καὶ θάλατταν, ἠτύ- 15
 χηρα ἂν. Ὡστε πολλάς σοι τὰς εὐχαριστίας ὑφείλων, οὐ μοι δεκεῖ
 ταύτης ἔχειν ὀφλήσειν μείζονα πώποτε. Τὸ δὲ τοῦ θειοτάτου μεγάλου
 λογοπέτου κηδεμόνος τυχεῖν διὰ σέ, τὸ χρέμα οὐδ' εἶπειν ἐστὶ
 τῆς εὐτυχίας ὅσον. Σὺ δέ μοι καὶ τὴν ὀρφανίαν κατέστησας ἀθλίον,
 εἰς τοὺς σοὺς ἐγκαθορμήσας λιμένας, καὶ μονοκού τὴν συμφορὰν ἐδει- 20
 ξας λυσιτελοῦσαν ἐν εὐεργέτου προσχρήματι τὰ βέλτιστα καὶ ἦν οὐκ
 ἦν εὐρεῖν τινα βελτίω παρασχόμενος.

Ἰγλαίνέ μοι τοιγαροῦν ὑπὸ τῆς ἄνωθεν δεξιᾶς φυλακτόμενος καὶ
 πρὸς τὰ κρείττω ἀεὶ καὶ τελεώτερα διυθνόμενος. Πλὴν ἄλλ', εὐ ἴσθι,
 καὶ τὸν ὑπεσχγμένον ἔππον καθ' ἡμέραν ἐκδεχόμενος διατελεῶ. Οὐ γὰρ 25
 ἂν εἶη ἱεργασός τις ἢ πτερωτός. Ἐν' οἴχηται ἀποπτῆς ἡμῶν τὰς ἐλ-
 πίδας.

2. τὰ μάλιστα M : ταμίαιστα ἐκ τοῦ τὰ μάλιστα A 4. εἰ οὐρίας M : ἐξου-
 ρίας ἐκ τοῦ ἐξ οὐρίας A 5. ἀκούειν A : ἀκούην M 11. προτιμότερον M :
 προτιμότερον ἐκ τοῦ προτιμώτερον A 12. με M : με διωρισμένον ἔνωθεν εἰς
 μοι A 15-16. ἠτύχηρα AM : ἐν τῇ ἡζ Γη. ἐτήμιανσα M : ἀπόλαυσα A
 16. ὥστε A : ὦ M 17. ὀφλήσειν A : ὀφλήσαν M 20. ἐγκαθορμήσας ἐκ
 τοῦ ἐγκαθορμήσας A : ἐγκαθορμήσας M τὴν M : τὴν A 21-22. οὐκ ἦν ἐν
 τῷ κειμένῳ A : οὐκ ἦν ἐν τῇ ἡζ M : 22. βλετίω AM 24. πλὴν M : πλὴν A
 25. ἡμέραν A : ἡμεραν M διατελεῶ A : διατελεῶ M 26. ἱεργασός AM

Τῷ Μελιτινιώτῃ κῦρ Μανουῆλ καὶ συγγενεῖ.

Ἐἰ μὲν πολλοῦ τινος ἐφάρων σε λειπομένον τῇ τῆς ψυχῆς ἀρετῇ τοῦς
 ἄλλους νικᾶν καὶ τῇ τέως φιλοσοφίᾳ ἔχειν σεμνύνεσθαι, εἰ γ' ἐδού-
 λου, τότε ἂν εἰκότως ἀπάσῃ δόξῃ ἐρευνης χρησάμενος ῥήτορά τινα δει-
 νόν ἐξήτουκ πολλὴν τὴν παιδὸν δημιουργεῖν ἐπιστάμενον, οἷους ὁ παρὰ
 3 Ἡράτωρ ἐν Μενεξένῳ Σωκράτης ἐν Ἀθήναις τυγχάνειν διέξεισι, παρὰ
 τοσοῦτον ἔγχει χρωμένους, ὥστε καὶ τοῦς ζῶντας καλεῖν ἐν τοῖς τῶν
 τετελευτηκότων ἐγκωμίοις καὶ τὰς πόλεις δὲ καλλίους φαίνεσθαι
 παρασκευάζειν τοῖς ὁρῶσι καὶ πείθειν τοῦς πλείους ἀμφισβητεῖν περὶ
 10 αὐτῶν, ὥστε καὶ ἔπονημονεύειν αὐτῶν καὶ μηδ' ἀισθάνεσθαι
 ἢ εἶποι τυγχάνουσι διατρέβοντες, ἀλλ' οἴεσθαι ἐν Μικάρων νήσοις τοῖς
 ἔγρωσι ὁμιλεῖν· οἴεσθαι γὰρ μὴν τοῦτο πολλὰκις, καὶ δυοῖν ἢ καὶ τριῶν
 παρελθουσῶν ἡμερῶν, καὶ μόγις μνήμην λαμβάνειν οὐ γῆς εἰσι. Καὶ
 γὰρ πάντες οἱ οὕτω δεινοὶ καὶ οὕτω πείθειν ἔχοντες, καὶ ταῦτα τοῦς
 15 μεινόμενους φιλοσοφίαν τὴν ὡς αὐτοὶ φαίεν κατὰ διάμετρον ῥητορικῆς
 ἵσταμένην, εὐχερῶς ἂν τις εἶποι τοῖς τοιοῦτοις ὑπῆρέτησαν ἂν σὺν οὐχ
 ἥμισυ ῥηδίοις ἐπιχειρήμασι. Καὶ εἶχον ἂν ἀμέλει τῶν πάντων τοι προ-
 χείρων ἔγωγε τοιοῦτον τι χρυσάμενος συνεργῶ ῥήτορι ἐν εὐμενεῖα
 μέρει τῆς σῆς ἑμαυτὸν καταστήσας. Ἐπεὶ δὲ σὺ παρὰ τοσοῦτον πάν-
 20 τας φιλεῖν προήρησαι, παρ' ὅσον σπουδῆς μετῆν τοῖς καθηγεμόσι τῶν
 θαύματος ἀξίων τὰ τοιαῦτ' ἐκδιδάσκεις, οὐκ ἄρα δὴ τινα ἐμοὶ τις κί-
 τιν σὺν δικαίῳ λόγῳ προστρίψειεν, ἢ καὶ τὸ τῆς μέμψεως ἀνηρημένῃ
 φαίνεται ὄνομα, εἰ γὰρ τῇ τῶν εὐνοϊκῶς ἔχειν μηδενὸς λειπομένων φα-
 τρία ἑμαυτὸν συγκαταλέγειν βεδούλημαι καὶ τοῦτο ποιῶν πειρασθεῖαι
 δεικνύειν δίκαιον ἦγγημα.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ συγγενῇ ΑΜ 2. γ' Α: γε Μ 3. εἰκότως Α: εἰκότω Μ
 4. οἷους ἐκ τοῦ οἷον Α: ὄρους Μ 6. τοῦς ζῶντας Μ: τοῖς ζῶντας
 ἐκ τοῦ τό πάλαι Α 7. καλλίους Μ: καλλίωνς ἐκ τοῦ καλλίωνς Α 9. αὐ-
 τῶν ἐν τῷ κειμένῳ Α: αὐτῶν ἐν τῇ ᾠδῇ Μ 10. εἰσι Α: εἰοί Μ
 14. τῆρ Μ: τῆν Α καταδιάμετρον ἐκ τοῦ καταδιάμετρον Α: καταδιόμε-
 τρον Μ 15-16. οὐχ ἥμισυ Μ: ἀχῆμισυ Α 17. τοιοῦτος Α: τοιαῦτό Μ
 τιν ΑΜ 18. καταστήσας ΑΜ 18-19. εἰπέ—προήρησαι ἐν τῷ κειμένῳ Α:
 ἐν τῇ ᾠδῇ Μ 19. μετῆν Α: με τῆν Μ 21. ἢ ΑΜ 21. Γῆ. δεικνύειν
 ἐν τῇ ᾠδῇ, δεικνύειν ἐν τῷ κειμένῳ Μ . . . σθαι δεικνύειν, τῶν προτέρων κακομ-
 μένων ὑπὸ τοῦ βιβλιοπτηροῦ, ἐν τῇ ᾠδῇ, δεικνύειν ἐν τῷ κειμένῳ Α

Μᾶλλον μὲντ' ἂν καὶ τὴν ἐξαύλης βιασάμενος εὐφρονῶν τις ἤξιω-
 σεν ἐκ τοῦ σιγῆ κεχρησθαι κατὰδικαζόμενον κακονόλας μετέχειν, οὐκ-
 ουν οὐ γιγνομένης, πᾶσι τοῖς ἀφροσύνη κεχρημένοις ἐθελοντί, οἳ γε
 βασκανίας τυγχάνοντες ἐμπλεῶ κακῶς ἀκούειν ἀντὶ τοῦ εὐ ἀσχεῖν οὐκ
 ἀπαναίνονται. Καὶ γὰρ ἐγὼ πολλ' ἄττα εὐχαριστεῖν τῇ πάντα προ- 5
 νοουμένη προνοία προήρημαι, αἰμά σοι προσήκειν ἢ ἑταιρεία οἰκονο-
 μησάση. Εἰ μὴ γὰρ τοιοῦτη σε δεσμῷ τῶν ἐμοῦ κηδομένων ξυνειλόχει
 ξυλλόγη, οὐκ ἂν ποτε πᾶσαν μὲν ἠπειρον τρέχειν κατώκησα πᾶσαν
 τε πλέειν τὴν θάλατταν σῆς ἕνεκα ξυντυχίας. Νῦν δ' οὕτως ἀρμοζόν-
 τως τοῖς νῦν ἔχουσιν εὐμοιρήσας σου, μέμφομαι μὲν ἑμαυτῇ, μέμφο- 10
 μαι δὲ καὶ τῇ τύχῃ, ἣ με λόγων ἐρεύνας παραδεδωκυῖα σοῦ γ' ἐν-
 τρυφᾶν ἐργῶδες ἔχειν ἠκονόμησεν. "Ο τε γὰρ ἔρωσ τοσοῦτον τῶν λό-
 γων πέδαις ἦκειν παρέπεισεν, ὥστε καὶ ἀνέκοψέ μου πᾶσαν φιλοτιμίαν,
 ἄλλην εἰς αὐτοὺς ἐπιστρέψας, καὶ μικροῖ με βλάκα πεποίηκε, φιλοτι-
 μίας οὐδεμίαν μνειαν ποιούμενον, καὶ τάχ' ἂν τῆς τῶν τοιούτων χωρὶς 15
 τινος λόγου τὰμπίβολον ἔχοντος τύχης ἤξιωτεν, εἰ γε μὴ ἐπιμέλειαν
 οὐκούν ἐλάττω τῆς παρὰ πολλοῖς τιμωμένης τῶν λόγων πᾶς τις εἰχέ
 μου κατεγνώκηναι. Καὶ γὰρ ἐμοὶ φιλοτιμίας ἄλλων πραγμάτων οὐδ'
 ὅπως οὖν περιεῖναι διτυχερίζομαι, τοῖς λόγοις πᾶσαν ἐκδαπανᾶν ἤρη-
 μένος, ὡς ἂν καὶ μώμων πάντων ἐξω τυγχάνοιμι. 20

Ἄλλ' ἔχεις ἤδη μου καὶ σὺ τὸν τῶν λόγων ἔρωτα καταγνώσαι. Καὶ
 γὰρ τις ἔρωσ τοῦ τὸν σοφωτάτου λογοθέτου λόγον ἐπελθεῖν διελέ. . .
 με κατέσχευ, ὃν ἐκεῖνον ἐξενεγκεῖν ἐπὶ τῇ μάρτυρι λέγεται Θεοδοσία.
 Ἐρῶ γοῦν καὶ ἦκιστα πόρρω τῆς ἀληθείας ἐρῶ, πολὺν ἤδη χρόνον
 τοῦτον τρέφων τὸν ἔρωτα, οὐκ ἔχων ἢ σὺν θάρρους ὑπερβολῇ τὸ 25
 πρᾶγμα πιστεύομαι. Ἄλλὰ νῦν μοι ἐπήλθε, καὶ ἡ δέον ἐπήλθε, καὶ

- β. ἀφροσύνη Μ : ἀφροσύνην ἐκ τοῦ ἀφροσύνη Λ 5. ἄττα Μ : ἄττα Λ
 5-6. προνοουμένη Μ : προνοουμένη ἐκ τοῦ προνοουμένη Λ 6. αἶμα ΛΜ
 11. παραδεδωκυῖα Μ : παραδεδωκυῖα ἐκ τοῦ παραδεδωκυῖα Λ 13. πέ-
 δαις Μ : εἶχαν ἀρχισι γράφων παῖ Λ ὥστε Λ : ὥστε δις, τοῦ δευτέρου
 διαγραφάντος Μ 15. οὐδεμίαν ἐκ τοῦ οὐδὲ μίαν Λ : οὐδὲ μία Μ 16. τὰμ-
 φίβολον Λ : ε' ἀμφίβολον Μ ἐπιμέλειαν Μ : ἐπιμέλειαν ἐκ διορθώσεως
 διὰ κερροῦ μέλανος ἐν ἀρχῇ στίχου ματὰ διαγραφὴν γραμμάτων τινῶν ἐν πάλαι
 τοῦ προηγουμένου Λ 17. πολλῆς ΛΜ τιμωμένης Μ : τιμωμένης τῶν
 γραμμάτων ης διορθωμένων διὰ κερροῦ μέλανος ἐκ προτέρων νῦν ἀδιαγνώστων
 εἰχέ Μ : εἶχε Λ 22. διελέ πρόσθετον ἐν τῇ ἠφ, τοῦ λοιποῦ τῆς λέξεως
 κειομένου ὑπὸ τοῦ βιβλιοπηγοῦ Λ : διελέ Μ 25. ὃ σὺν Λ : ὡσὺν Μ
 26. πιστεύομαι Λ : πιστεύομαι Μ ἡ δέον Λ : ἠδέον Μ

σοί γε ἀνομολογήσαι τὸν ἔρωτα δεδυνημένῳ τῆς καλῆς με ἀπολαῦσαι ἀξιῶσαι ἐφέσεως. Αἰτοῦμεν οὖν, οὐχ, ὡς ἂν τις εἰποι, πόρρω τοῦ ἐλπίζειν ἰστάμενοι οὐδὲ διχονοίᾳ χρώμενοι κἀντεῦθεν καὶ μεταμέλω ἀνηγύτοις ἐπιβάλλειν ἀκοῦσαι φυλαττόμενοι, ἀλλὰ θαρροῦντες πάντως ὃ κἀπὶ πολὺ τοῦτο οἴομενοι εὐχερέστερον ἢ εἰ γε ἡμετέραν βίβλον παρὰ σοὶ ἐζητοῦμεν χρονίσασαν.

Οὕτως ἐκ τῶν δύο τούτων ἐπιστολῶν ἐξάγεται μὲν, ὅτι ὁ Μανουὴλ Μελιτηνιώτης ἦτο λόγιος ἀνὴρ, ἀλλ' οὐδὲν τεκμήριον ἐξευρίσκειται, ὅπως βεβαιωθῆ ἡ εἰκασία τοῦ Miller περὶ αὐτοῦ ὡς συγγραφέως τοῦ εἰς τὴν Σωφροσύνην ποιήματος. Παρεδόθη δὲ τούτο κακῶς ἐν τῷ μόνῳ διασωθέντι κώδικι, καὶ ἀξίος πολλῶν ἐπαίνων εἶνε ὁ ἐκδότης ἐπὶ τῇ ἐπιμελείᾳ, μεθ' ἧς πλεῖστα εἶσα ἐσφαλμένα ἐπηνώρθωσε, καὶ τῇ προσοχῇ, μεθ' ἧς ἐσημείωσε τὰς πολλὰς νέας λέξεις τὰς προσθετάς ἐκ τοῦ ποιήματος τούτου εἰς τὰ ἑλληνικὰ λεξικά, εἰ καὶ διέφυγον αὐτόν τινες. Διέλαθον δ' οὐχ ἦττον αὐτόν καὶ ἄλλαι ἀναγκαῖαι πρὸς κριτικὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου διορθώσεις. Ἀσχοληθεὶς δ' ἐγὼ περὶ τοῦτο τῷ 1876 καὶ πάλιν ἐπ' ἐσχάτων, δὲν θεωρῶ ἄσκοπον τὴν δημοσίευσιν τῶν πορισμάτων τῆς ἐμῆς ἐρεῦνης.

Καὶ πρῶτον μὲν παραθέτω ἐνταῦθα παροράματα τινα, ἅτινα προήλθον μᾶλλον ἐξ ἀβλεψίας περὶ τὴν τύπωσιν ἢ ἐκ τῆς ἀνευ λόγου τηρήσεως ἐσφαλμένων τοῦ κώδικος γραφῶν ἢ ἐκ σταθερῶν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς ἀνορθογραφίῶν.

Ἐν στ. 71 ἀντὶ πληθύει γράφε πληθύι.

Ἐν στ. 118 καὶ 279δ ἀντὶ ἐννεός γράφε ἐνεός.

Ἐν στ. 159 ἀντὶ παλινόστησον γράφε παλιννόστησον.

Ἐν στ. 219 ἀντὶ ταχείαν γράφε ταχεῖαν.

Ἐν στ. 268 ἀντὶ ἄμαρτοι γράφε ἀμάρτοι.

Ἐν στ. 66δ ἀντὶ οὔτινος γράφε οὔτινος.

Ἐν στ. 917 ἀντὶ ἀπίδας γράφε ἀπίδας.

Ἐν στ. 1158 ἀντὶ καλλαῖδα γράφε καλλάδα ἢ καλάδα, καθ' ἃ ἄλλως ἀπαιτεῖ καὶ τὸ μέτρον. Ὁ κώδιξ ἔχει καλαῖδά.

2. οὐχ' ΑΜ 3. κἀντεῦθεν Α: κἀντεῦθεν Μ

- Ἐν στ. 1367 ἀντὶ Πέλωψ γράφε Πέλοψ.
 Ἐν στ. 1446 ἀντὶ προῖος γράφε προῖος.
 Ἐν στ. 1571 ἀντὶ Ποσειδῶν γράφε Ποσειδῶν.
 Ἐν στ. 1619 ἀντὶ Ἑλλήν γράφε Ἑλλην, καθ' ἃ ἄλλως ἀπαιτεῖται καὶ τὸ μέτρον.
 Ἐν στ. 1666 ἀντὶ Καδμίας γράφε Καδμείας.
 Ἐν στ. 1768 ἀντὶ Ἴοις γράφε Ἴοις.
 Ἐν στ. 2021 ἀντὶ φακῆν γράφε φακῆν.
 Ἐν στ. 2108 ἀντὶ Πηλέος γράφε Πηλέως.
 Ἐν στ. 2206 ἀντὶ συνετοῦς γράφε συνετούς.
 Ἐν στ. 2433 ἀντὶ χρυσαλλιζούσας γράφε χρυσαλλιζούσας.
 Ἐν στ. 2489 ἀντὶ σταλακτιώδης γράφε σταλακτιώδης.
 Ἐν στ. 2564 ἀντὶ στάγης γράφε στέγης.
 Ἐν στ. 280, 304, 307 καὶ ἀλλαχοῦ πολλαχοῦ μέχρι τοῦ στίχου 1270 μεγαλογραφεῖται ἡ λέξις Παράδεισος, ἐν ᾧ δὲν πρόκειται περὶ τῆς Ἑδέμ, ἀλλὰ περὶ τοῦ παραδείσου τῆς κόρης Σωφροσύνης. Διὸ ὀρθῶς ὁ ἐκδότης ἀπὸ τοῦ στίχου 2297 καὶ μέχρι τέλους ἔγραψεν ὀρθῶς παράδεισον.

Ἄφ' ἑτέρου δὲ δὲν ἔπρεπε νὰ τηρηθῆ ὑπὸ τοῦ ἐκδότη τοῦ ἄλλως συνήθως ἐν τοῖς βυζαντινοῖς κώδιξι τόνοσ τοῦ τῆ, ὁ ὑπάρχων ἐνίοτε καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Μελιτηνιώτου χάριν ἐμφαντικωτέρας δηλώσεωσ τοῦ τονισμοῦ, ὡσ ἐν στ. 2204 Κανδάκης τῆ, στ. 2445 χαίρεσθαι τῆ, στ. 2454 ξύλων τῆ, στ. 25(1) ἦχοσ τῆ.

Ἄλλη δὲ σειρά ἀπανορθωτέων γραφῶν ἀποτελεῖται ἐξ ἐκείνων, ὅπου ὁ ἐκδότησ ἄνευ λόγου καὶ ἄνευ ἀνάγκησ τοῦ μέτρου τηρεῖ τὰς ἐν τῷ κώδικι ἐκφερομένασ μετὰ τόνου ἐγκεκλιμένασ λέξεισ. Οὕτωσ ἐν στ. 143 προσοῦσαν μοι, στ. 144 ἰδοῦσα μοι, στ. 147 πλανῆσαι σέ, στ. 156 φύσασ με, στ. 171 ἀνωρῆσαι σέ, στ. 243 καὶ τινά, στ. 289 τοιαῦτα μοι, στ. 292 δὲ μοῦ, στ. 294 καὶ με, στ. 414 δεῖξον μοι, στ. 749 πρὸσ με, στ. 769 ἐκ τινός, στ. 2015 ἐπὶ τινός, στ. 2268 καὶ τινός, στ. 2272 καὶ τί, στ. 2284 καὶ τινέσ, στ. 2334 τοιαῖτη τίς, στ. 2755 προγνοῦσα μοῦ.

Ἴσως δ' ὀρθῶς ἕνακα τοῦ μέτρου ἀφέθη ὁ τόνος λέξεων ἐγκλινομένων ἐν στ. 424 *στοῶ* δὲ *τις*, στ. 507 *καὶ τις*, στ. 1618 *φαῦνος τις*, στ. 2005 *πλησίον τούτου τις χαλκοῦς*, στ. 2126 *καὶ 2154 καὶ τις*, στ. 2826 *ἐνταῦθα τις*. Πάντως δ' ἐν στ. 1078 *εἰ γὰρ μικρὸν ἀνέπνευσέν τις αὔρα* (γρ. *αὔρα*) *λεπτοτάτη* πρέπει νὰ γραφῆ *ἀνέπνευσεν τις* καὶ ἐν στ. 2043 *παρίστατο τις ξιφηφόρος ἀντὶ τοῦ παρίστατό τις*. Ὄρθως δ' ἔχει ἀπ' ἐναντίας τὸ ἐγκλινόμενον δὲ ἐν στ. 1562 *οὔτος ἐπαικός τοῖς πολλοῖς ἐγένετο, θανῶν δε*. Τῆς τοιαύτης χρήσεως τοῦ *δε* ἔχομεν καὶ ἄλλα παραδείγματα παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς. Ἴδε π. χ. πολλὰ τοιαῦτα ἐν τοῖς ποιήμασι τοῦ Μαρκιανοῦ κώδικος 524¹.

Ἡ ἀνάγκη τοῦ μέτρου ἐπιβάλλει νὰ τονισθῶσι κακῶς αἱ ἐξῆς λέξεις.

Ἐν στ. 781 *φυγῆς ἀντὶ φύγης*, ὡς ἔχει ὁ κώδιξ καὶ ἀφήκεν ὁ ἐκδότης.

Ἐν στ. 1213 ἡ *κλίνη βασταζόμενη* ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι καὶ παρὰ τῷ ἐκδότη *βασταζομένη*.

Ἐν στ. 2053 ὡς ἐν *δορᾷ λέοντος* ἀντὶ *λέοντος*.

Ἐν στ. 2524 ἔγραψε μὲν ὁ Miller καὶ θαυμαστή καὶ χαρίεις πᾶσι τοῖς καθορῶσιν ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι *χαριῆς*, ἀλλὰ προτείνει τὴν διόρθωσιν *χαρίεσσα καὶ θαυμαστή*, ἐν ᾗ οὐκ ἀπιθάνως ἐν τῷ ἀρχετύπῳ ἦτο γεγραμμένον *χαριεῖς*. Ἀναλόγως εὐρίσκομεν ἐν στ. 2353 *γυναίων χορευτρίων* (κώδ. *χωρευτρίων*) καὶ ἐν στ. 2910 *καὶ κωλυοῦσιν* (κώδ. *κολυοῦσιν*) *εὐμαρῶς*, εἰ μὴ μεταθετέον καὶ *εὐμαρῶς κωλύουσιν*.

Ἐρχόμεθα νῦν ἐπὶ τὴν διόρθωσιν νοσοῦντων χωρίων.

Ἐν στ. 45 τὸ *δεικνύσασα τὴν ὄψιν* πρέπει νὰ διορθωθῆ *προφανῶς εἰς δεικνύουσα*.

Οἱ στ. 53-55 ἔχουσιν ὡδε *τῶν ἀηδόνων οἱ χοροὶ καὶ τῶν λοιπῶν στρουθίων*, — *ἄλλων ἀδόντων γλαφυρῶν, ἄλλων δὲ*

¹ Ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνήμονι Τόμ. Η', 1911, σ. 6 κ. ε., 113 κ. ε.

συριτιόντων, — ἄλλων κραζόντων γοερώς τῶν πεφιλμένων ἤτιτην. Οὐδεμία διόρθωσις ἐπέρχεται διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ Miller προτεινομένου ἤτιτοι. Πρέπει νὰ γράψωμεν τὸν πεφιλμένον ἴτην.

Ἐν στ. 212 γέγραπται· Συνήθους δὲ προκύψασα τοῦ διειδοῦς ὠάτου. Τὸ συνήθους διορθωτέον εἰς συνήθως, σημαῖνον κατὰ τὸ σύνηθες, καθ' ὃ πολλάκις ἐν τῇ βυζαντιακῇ λόγῳ.

Ἐν στ. 565 ἦν δὲ καὶ ὀνοκένταυρος παρὰ πολλῶν ἐκεῖσε δ' ἐκδότης ἀντὶ τοῦ παρὰ πολλῶν τοῦ κώδικος ἔγραψε παρπολῶν. Ἄλλ' ἀντὶ τῆς μετοχῆς τοῦ ἀνυπάρκτου τούτου ῥήματος γραπτέον περιπολῶν. Πρβλ. τὸν στίχον 209, ὅπου ἀναγινώσκωμεν τῶν στρεφομένων ἐνταυνοῖ καὶ τῶν περιπολοῦντων.

Ἐν στ. 865 ὑπερθεν τούτων τῶν πισσῶν (οὕτως ἀντὶ πισσῶν καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ κώδικος) τῶν κατορυχομένων. Ἀντὶ τοῦ κατορυχομένων πρέπει νὰ γραφῇ κατορωρυγμένων.

Ἐν στ. 1415-6 ἀναγινώσκωμεν τάδε· . . . ἡ δεξιὴ πρὸς ἅπαντα μετρία — ὄμματα συνημμένοι μὲν προσῆσαν τοῖν βλεφάροι. Ἀντὶ τοῦ δεξιὴς γραπτέον δὲ ῥίς.

Ὁ στ. 1049 ἔχει παρὰ τῷ Miller ὧδε·

Πτηνὰ προσῆσαν ἀκρεμῇ γυρόθεν τῶν κεράμων.

Καὶ τὸ μὲν προσῆσαν ὀρθῶς ἀποκατέστησεν ὁ ἐκδότης ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ κώδικι προσοῦσαν, τὸ δὲ γυρόθεν εἶνε παραδιόρθωσις αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ γύρωθεν τοῦ κώδικος, ἔχοντος καλῶς παρὰ τὸ ἐν στ. 2337 γυρόθεν. Κακῶς δ' ἔχει ἐν τε τῇ κώδικι καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τὸ ἀκρεμῇ ἀντὶ τοῦ ἐκκρεμῇ.

Ἐν στ. 1270 ἐν τοῖς τοῦ εὐκτικοῦ τείχους τοῦ παραδείσου γραπτέον δυτικοῦ. Πρβλ. στ. 1485· εἰς ὅπερ τὸ μεσημβρινὸν ἦν τείχος ἀποβλέπον.

Ἐν στ. 1354 ἀντὶ οἱ μουσικῆς οἱ πρῶτοι διόρθου μουσικοί.

Ἐν στ. 1403 ἀντὶ ὁ Θάλλος ὁ μηχανικὸς γράψε ὁ Ἡρώων.

Ἐν στ. 1472 ὁ κώδιξ ἔχει καὶ Κόραξ ὁ λεγόμενος καὶ

πάνσοφός μου ῥήτωρ, ὁ δὲ Miller προτείνει τὴν διόρθωσιν λογόχρους. Γραπτέον μᾶλλον λογόχαρος.

Ἐν στ. 1475 κ. ἐ. . . ἀγαλματοποιός τις — ὅς ἀπὸ ξύλου πλαστοουργῶν καὶ λίθων θεοὺς ξένους — ἐπέπραττεν ὁ μάταιος τούτους εἰς πάντα κόσμον. Ἐντὶ τοῦ ἐπέπραττεν γραπτέον ἐπίπρασκεν, εἰ μὴ ὁ Μελιτηνιώτης εἶχε γράψει ἐπίπραττεν, πλάττων ἕβιον παρατατικὸν τοῦ πιπράσκω.

Ἐν στ. 1497-8 λέγεται περὶ τοῦ Κρόνου τίς οὕτως ὁ κρατῶν τούτου χειρὶ τὸ βρέφος — καὶ σπεύδων οὕτως ἀναιδῶς θοίνην αὐτῷ ποιῆσαι, — καὶ μέγα συμπνιγόμενον ἐν τῇ τοῦ βρέφους βρώσει. Ἐνωτέρω δὲ παριστάνεται βρέφος κατέχων λίθινον κατεσπαργανωμένον. Σαφές ἐντεῦθεν, ὅτι τὸ μὲν τούτου διορθωτέον εἰς τούτο, τὸ δὲ κόμμα μετὰ τὸ ποιῆσαι πρέπει νὰ ἐξαλειφθῇ καὶ ἐντὶ τοῦ συμπνιγόμενον νὰ γραφῇ συμπνιγόμενος. Πρὸς στ. 1505-6· ὅπερ ὁ Κρόνος ὁ πατὴρ λιβῶν καὶ φαγεῖν θέλων — ἐφάνη συμπνιγόμενος τοῦ λίθου τῇ δυνάμει.

Ἐν στ. 1511 οὐκ ἠδυνήθη παρελθεῖν ὁ χρόνος δαπανῆσαι. Ἐντὶ τοῦ παρελθεῖν γράφει παρελθῶν.

Ἐν στ. 1538 ἐντὶ γυμνημένα γραπτέον γυμνωμένα.

Ἐν στ. 1572 ὁ κώδιξ ἔχει ὧδε· Φορεῖ δὲ ταύτης τῇ κάρῃ καὶ περικεφαλαίαν. Ὁ δὲ Miller παρατηρεῖ ὀρθῶς, ὅτι τὸ μέτρον δὲν εὐοδοῦται ἐκτός ἂν τονίσωμεν καρῆ. Δὲν θὰ ἦτο δὲ τοῦτο ἄτοπον, διότι ἔχομεν καὶ ἄλλα παραδείγματα τοιαύτης μεταθέσεως τοῦ τόνου, καθ' ἃ εἶδομεν ἄνωτέρω. Ἄλλ' ἴσως δυνάμεθα καὶ νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ Μελιτηνιώτης εἶχε γράψει καρὶ ἐκ τῆς λέξεως καρ, ἐξ ἧς ἡ γενικὴ καρὸς (ἐν αἴσῃ).

Ἐν στ. 1580 ὁ Θυμβραῖος καλούμενος κατὰ διόρθωσιν ἐκ τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος ὁ θ' ὕμβρεος. Ἄλλὰ τὸ Θυμβραῖος ἔχει τονισμὸν ἀντικείμενον εἰς τὸ μέτρον. Γραπτέον Θύμβραῖος.

Ἐν στ. 1660-2 λέγεται περὶ τοῦ Διονύσου καὶ φαντασίας ἐκτελῶν θαυμάτων ἐξαισίων, — τὰς συγγενίδας τὰς αὐτοῦ

πάσας μυσταγωγήσας, — ἡλιακῶν ὁ δήλεως διδάσκων βακχευμάτων. Οὕτως ἐκδοῦς ὁ Miller κατὰ τὸν κώδικα προτείνει μόνον μετ' ἀμφιβολίας (peut-être) διόρθωσιν τοῦ δήλεως εἰς δήλωσιν. Ἀλλὰ καὶ οὕτω τὸ χωρίον μένει ἀκατανόητον. Διορθωτέον τὸ μὲν αὐτοῦ εἰς αὐτοῦ, τὸ δὲ μυσταγωγήσας εἰς μυσταγωγίας, μεθ' ὃ ἀφαιρετέον τὸ κόμμα, καὶ τὸ δήλεως εἰς δείλαιος. Οὕτως εὐδοοῦται τὸ νόημα: τὰς συγγενίδας τὰς αὐτοῦ (τὰς Βάκχας, περὶ ὧν ὁ κατωτέρω στίχος 1663) διδάσκων ὁ δείλαιος πάσας μυσταγωγίας ἡλιακῶν βακχευμάτων.

Ἐν στ. 1681-3 ἔχει τὸ χειρόγραφον περὶ τοῦ Ἡφαίστου τάδε: Πρῶτον γὰρ οὗτος εὔρατο τὸν σωφροσύνης νόμον, — ἐκ μυστικῆς τινος εὐχῆς λαβὼν τινὰ ξυλάβων — ἐκ τοῦ ἀέρος πρὸς αὐτὸν ἐξαίφνης κατὰ ῥῶσιν. Ὁ Miller ὀρθῶς προέτεινε τὴν διόρθωσιν τῶν ἐφθαρμένων λέξεων τινὰ ξυλάβων εἰς τὴν ὀξυλάβην κατὰ τὰ τοῦ Παλαιφάτου 53. Ὁ δὲ αὐτὸς Ἡφαιστος ἀπὸ μυστικῆς τινος εὐχῆς τὴν ὀξυλάβην ἐδέξατο ἐκ τοῦ ἀέρος. Ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν εὐδοοῦται ἡ ἔννοια ἕνεκα τῆς φθορᾶς τῶν λέξεων κατὰ ῥῶσιν, ἀνθ' ὧν πρέπει νὰ γράψωμεν καταβᾶσαν, ἦτοι λαβὼν ὀξυλάβην — ἐκ τοῦ ἀέρος πρὸς αὐτὸν ἐξαίφνης καταβᾶσαν.

Ἐν στ. 1771 ἀντὶ ἐξεῖπέ γράφε ἐξεῖπε.

Ἐν στ. 1780-1 ἀναγινώσκομεν τάδε: θεὰν καὶ ταύτην λέγουσιν ἀπὸ παραφροσύνης — ὡς γεωργήσας ἔμπορον καὶ δήθεν ζωοδότην. Τὰ κατανόητα τῶντα ἱκανῶς διορθοῦνται διὰ τῆς προταθείσης ὑπὸ τοῦ ἐκδότου μετὰβολῆς τοῦ ἐν τῷ κώδικι γεωργήσας εἰς γεωργίας. Ἀλλὰ πρὸς πλήρη ἀποκατάστασιν τῆς ἔννοιας πρέπει νὰ μεταβάλωμεν τὸ τε ἔμπορος εἰς ἔφορον καὶ τὸ ζωοδότην εἰς ζωοδότιν.

Ἐν στ. 1877 τὸν Σηὸν φημί τῶν Ἀμορραίων. Γράφε τὸν Ἀμορραῖον.

Ἐν στ. 1910-11 ἀναγινώσκομεν πνεῦμα τὸ πονηρότατον τὸ τοῦ Σαοῦλ πιέζον — ἄρχον τε τοῦτον ὡς αἰεὶ καὶ πνίγον καὶ

βαφίζον. Ὁ Miller ὀρθῶς προτείνει τὴν διορθωσιν τοῦ ὡς ἀεὶ εἰς ἔσσει, περὶ δὲ τοῦ βαφίζον λέγει, ὅτι εἶνε λέξις προσθετὰ εἰς τὰ λεξικά. Ἀλλὰ τί δύναται νὰ ὑποταθῇ σημαίνουσα αὐτῇ; Εἶνε βεβαίως ἐφαρμένη. Ἄντ' αὐτῆς δὲ προτείνω νὰ γράψωμεν βαυκίζον.

Ἐν στ. 1976 ὀλοσιδήριος χρεῖαν τῇ τέχνῃ τοῦ χαλκέος (γρ. χαλκέως). Ὁ κώδιξ ἔχει τὴν χρεῖαν. Ὁ δὲ Miller ἀφίηρεσε τὸ ἄρθρον, παρατηρήσας, ὅτι, τοῦτου διατηρουμένου, ἔπρεπε νὰ γραφῆ χάριν τοῦ μέτρου ἢ ἐν τοῖς λεξικοῖς μὴ ἀναγεγραμμένη λέξις ὀλοσιδήριος ἀντὶ τοῦ ὀλοσιδήριος. Ἀλλὰ καὶ ἄλλως ὑπολαμβάνει τὸν στίχον ἐφαρμένον, ἐπειδὴ ἡ λέξις χρεῖα τονίζεται ἐν τῇ αἰτιατικῇ χρεῖαν καὶ οὐχὶ χρεῖαν. Διὸ προτείνει τὴν διορθωσιν εἰς ὀλοσιδήριος χερῶν ἢ χειρῶν. Ἀλλὰ πρὸς ἀποκατάστασιν τοῦ στίχου ἀρκεῖ νὰ γράψωμεν ὀλοσιδήριος (προφερόμενον ὡς πεντασύλλαβον) τὴν χροῖαν.

Ἐν σελ. 1977-8 εἶποις ἂν τοῦτον καὶ αὐτὸν κινήματα κινεῖσθαι, — καὶ τὸν Δαβὶδ ἐπέγεισθαι τῷ ξίφει θανατώδει. Τὸ μὲν θανατώδει διορθωτέον εἰς θανατώσειν, ἐξαλειπτέον δὲ τὸ κόμμα μετὰ τὸ κινεῖσθαι.

Ἐν στ. 2040 ἔχοντα δόρον φοβερόν ὡς ξύλον διὰ βιάθρας. Γράφε διαβάθρας, ἦτοι κλίμακος.

Ἐν στ. 2063 λέγεται περὶ τοῦ Ἡρακλέους ἐν τῷ κώδικι ὄν καὶ ἀποθεώσαντες οἱ δυτικοὶ κακίστως, ὁ δὲ Miller διορθώνει δυτικοί. Ἀλλὰ τίνες θὰ ἦσαν οὗτοι; Μή τοι γραπτέον δαιτικοί;

Ἐν στ. 2094-5 ὁ αὐτὸς Ἡρακλῆς παριστάνεται καὶ τὸν ἐκ Κρήτης μέγιστον ταῦρον τῆς Πασιφάης—ὡσπερ μικρὸν ζωῖφιον ἀγάγων θαρσαλέως. Εἶνε προφανῆς ἡ ἀναγκαῖα διορθωσις εἰς ἀπάγων.

Ἐν στ. 2161 φάσγανον . . . ἐσιλβωμένον—καὶ τεθειμένον τηλαυγῶς τοῦ χαλκουρογοῦ τῇ τέχνῃ. Διορθοῦ τεθηγμένον. Ἡρβλ. στ. 2691-2 φάσγανον . . . — ἐσιλβωμένον σιδηροῦν, δίστομον, τεθηγμένον.

Ἐν στ. 2174-5 δόρου φέρων μέγα — μακρὸν καὶ δολιχό-
σκιον, καὶ φόβον ἐπισείων. Γραπτέον μᾶλλον ἐπισεῖον.

Ἐν στ. 2282-3 περὶ τοῦ Κύκλωπος, ὃν Ὀδυσσεὺς ἐτύφλω-
σεν κοιμώμενον ἐν μέσῃ — καὶ τοῦτον εἶασε τυφλὸν τῇ νόσῳ
παραμένειν. Τὸ νόσῳ διορθωτέον εἰς νήσῳ.

Ἐν στ. 2300 σκῆπτρον . . . χρυσεῖον. Πρέπει νὰ γραφῆ χρυ-
σεῖον, ἐκ τοῦ χρύσειος, καταβιβαζομένου τοῦ τόνου χάριν τοῦ
μέτρου, καθ' ἃ παραδείγματα εἶδομεν καὶ ἄλλα ἀνωτέρω.

Ἐν στ. 2334 τοιαύτη τις ἐτύγγανεν ἢ θέσις τῶν ξοάνων.
Γραπτέον μᾶλλον θέα.

Ἐν στ. 2425 μεταξὺ τοῦ περιέρχου καταλόγου ἰχθύων, ἐν ᾧ
καὶ ἄλλα τινὰ ὀνόματα δέονται ἀναθεωρήσεως, ἢ λέξεις ἀλλυεῖς
τοῦ κώδικος, ἀνθ' ἧς ὁ Miller προτείνει ἀπιθάνως καὶ μύες,
γραπτέον ἴσως ἀφύαι.

Μετὰ τοὺς στ. 2447-9 Αἰ τῶν κλημάτων γὰρ πλοκαὶ καὶ
τῶν ἀναδενδράδων — καὶ τῶν ἐλλίκων τὸ πολὺ καὶ τὸ βοτρυνο-
φόρον—ὄροφον ὡςπερ φαινὸν ἄλλον ἐν τῷ λειμῶνι ὁ Miller
εἰκάξει, ὅτι λείπει ῥῆμά τι. Πράγματι δ' ἡ περίοδος δὲν εἶνε
πλήρης. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι λείπει στίχος ὅλος μετὰ τὸν στ.
2449, ἐκτὸς ἂν ἐν τῇ λέξει ἄλλον ὑπολανθάνῃ τὸ ἀπαιτούμε-
νον ῥῆμα.

Ἐν στ. 2481 τῶν ἴων δὲ κοκιανόν. Διόρθου τὸ κυανόν. Πρβλ.
τὸ ἐν στ. 2831 χρῶμα κυανόν.

Ἐν στ. 2509 ὁ ἦχος τὲ (γρ. ἦχός τε) τῶν τερψυχῶν καὶ
τῶν κοινῶν δενδρίων. Ἀντὶ τοῦ οὐδεμίαν ἔννοιαν παρέχοντος
τερψυχῶν τοῦ κώδικος ὁ Miller προτείνει τὴν διόρθωσιν εἰς
τερψυχρῶν, παρατηρῶν, ὅτι δὲν γινώσκομεν μὲν ἄλλοθεν τοιαύ-
την λέξιν, ἀλλ' ὅτι θὰ ἦτο καλῶς ἐσχηματισμένη. Ἀλλ' ἐν-
ταῦθα πρόκειται περὶ ἦχου τῶν δενδρίων, ὡς ἀνωτέρω περὶ
πνοῶν ζεφύρου καὶ κατωτέρω περὶ κτύπου ὀπωρῶν καὶ πνοῆς
υδάτων καὶ κρότου θάμνων. Διὸ προτείνω τὴν διόρθωσιν εἰς

τερπηχῶν ἀπὸ τοῦ τερπηχῆς, νέας λέξεως τοῦ λογοπλαστικωτάτου Μελιτηνιώτου.

Ἐν στ. 2557-8 ἐκ τῶν στομάτων ὕδωρ — δίκην σωλήνος πρὸς αὐτὰς ἐκχέουσαι πλησμένως. Ὁ Miller παρατηρεῖ, ὅτι τὸ πλησμένως φέρεται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ πεπλησμένως. Ἄλλ' ἡ λέξις προέρχεται βεβαίως ἐκ παραναγνώσεως. Πρέπει νὰ γράφωμεν πλησιῶς. Τὸ ι καὶ εν συγχέονται ἐνίοτε ἐν τοῖς κώδικιν ἀπὸ τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος καὶ ἐξῆς. Ἴδε ἐν Νέφ Ἑλληνομνήμωνι Τόμ. Δ', 1907, σ. 484 τὰ περὶ τῆς συγχύσεως τοῦ κυρίου ὀνόματος Χορτιασμένος καὶ Χορτιάσιμος καὶ τῆς λέξεως ἀνειμένη καὶ ἀνειμίη.

Ἐν στ. 2660 μὴ ποτὲ ταύτην ἢ πληθὺς τῶν εὐφρανῶν κινήσῃ. Ἀντὶ τῆς ἀνυπάρκτου λέξεως εὐφρανῶν γραπτέον εὐφρανιῶν, ὡς ἐπεγράφοντο Εὐφραντὰ καὶ τὰ ὑπὸ Τιμοκράτους γραφέντα. Ἴδε Διογένης Λαερτίου X, 6. Μὴ τοι ἐσώζοντο ταῦτα, ὅτ' ἔγραφεν ὁ Μελιτηνιώτης καὶ ἐκεῖθεν παρέλαβε τὴν λέξιν;

Ἐν στ. 2826 ἦτιον ἐνταῦθα τις ἰδῶν. Γράφε ἦν τῶν ἐνταῦθά τις ἰδῶν.

Ἐν στ. 2881 ἀντὶ τοῦ κρυβδῆν γραπτέον κρύβδην. Ὁ στίχος εὐδοῦται καὶ ἀναδιβαζομένου τοῦ τόνου.

Ἐν στ. 2901-2 καὶ πᾶσαν ἀδιόδευτον τούτου μηχανουργίαν — διοδεύτην τοῖς πρόσφυξιν πᾶσιν παρεχομένης. Τὸ οὐκ ἔρθῶς ἔχον καὶ μετρικῶς ἐσφαλμένον διοδεύτην τοῦ κώδικος προτείνει ὁ Miller νὰ διορθωθῇ εἰς διώδευτον, καθ' ἃ ἐν στ. 633 ἀναγινώσκομεν ἦτις καὶ τὴν διώδευτον ῥαδίως οὐκ ἐδίδου. Ἄλλ' ἐνταῦθα γραπτέον διοδευτήν. Ἀμφότεροι δὲ οἱ τύποι τῆς λέξεως, διώδευτος καὶ διοδευτός, προσθετέοι εἰς τὰ λεξικά.

Ἐν στ. 2903 ὁ γὰρ οἰκείους χρώμενος θελήμασιν ἢ εἴση. Τὸ ἀκατανόητον ἢ εἴση διόρθου εἰς οἴησει. Ἐξηγεῖται δ' ἐκ τῶν κατωτέρω ἐν στ. 2908 διπλῆν ζημίαν πεπονηῶς ἐξ ὑπερηφάνιας.

Ἐν στ. 2920 - 1 λέγει ἡ Σωφροσύνη *Καὶ τάλλα* (γρ. *τάλλα*) πάλιν τῶν ἐπὶ πολυειδῶν φρουρίων — τῶν ἐπὶ θήκαις ταῖς ἐμαῖς· ὁ διεληθὼν τὰς θύρας... Τὸ ἐπὶ θήκαις ἔγραψεν ὁ Miller ἀντὶ τοῦ ἐπιθήκας τοῦ κώδικος. Ἄλλὰ γραπτέον ἐπὶ θύραις.

Ἐν στ. 2980 - 2 ἐκεῖ *δυνάμεις οὐρανῶν καὶ πᾶσαι ἐξουσίαι, ἀρχαὶ καὶ κυριότητες καὶ θρόνοι λειτουργοῦσιν* — πάντων ἐν φόβῳ τῷ θεοῦ τῷ θρόνῳ παρεσιῶτα. Ὁ Miller προτείνει ὡς πιθανὴν τὴν διόρθωσιν εἰς *θεοῦ θρόνῳ παρεσιῶτων*. Ἄλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ. Εἶνε ἀνάγκη νὰ γραφῇ τοῦ θεοῦ τῷ θρόνῳ παρεσιῶτων. Ἄλλ' ἡδύνατο ἴσως καὶ νὰ μείνῃ τὸ παρεσιῶτα, μεταβαλλομένου τοῦ πάντων εἰς πάντα.

Ἐν στ. 3000 *μηδὲ μὴ ὡς ἀγνοήσασιν ἐν τῷ παρόντι βίῳ* — ἀλλὰ ποθοῦσι ταῖς τρυφαῖς θέλγασθαι ταῖς τοῦ βίου. Ἀντὶ τοῦ *μηδὲ μὴ* ὁ Miller προτείνει *μηδέν πως*. Νομίζω, ἐτι καὶ ἄλλως εἶνε ἐφθαρμένον τὸ χωρίον, καὶ πρέπει νὰ γραφῇ *μηδὲ μὴν ἀγνώως ζήσασιν*.

Ἐν στ. 3011 *λοιπὸν ψυχὴ... τί μέλλεις τί βραδύνεις*. Δεῖν πούσιν ἐν τῷ κενῷ, καθ' ἃ παρατηρεῖ ὀρθῶς ὁ Miller, τέσσαρες συλλαβαί. Πρέπει νὰ συμπληρωθῇ ὁ στίχος διὰ τῆς προσθήκης τῶν λέξεων *ἀθλία μου* κατὰ τὰ τοῦ τροπαρίου ἐν τῷ Κανόνι τῆς μεγάλης Τρίτης *Τί βραδυνεῖς ἀθλία ψυχὴ μου; τί φαντάζῃ ἀκαίρως μερίμνας ἀφελεῖς* κτλ., πρὸς ἃ προσομοιάζει ὁ στίχος, ὡς οἱ κατωτέρω ἐπόμενοι εἶνε ἐν πολλοῖς ἀπλή σιχούργησις τοῦ ργ' κεφαλαίου τοῦ Ψαλτηρίου.

Οἱ τελευταῖοι στίχοι ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ ποιήματος 3062 - 3 ἔχουσιν ὧδε· Ὡ *τρισυπόστατε Τριάς, οὐσία μονομένη* — Δόξα σοι, *τρισίφωτε, τῇ δούση τέλος*. Καὶ ὀρθῶς μὲν προτείνει ὁ Miller ἀντὶ τοῦ *τρισίφωτε* νὰ γραφῇ *τρισοφώτε*, σημειώνει δὲ, ὅτι οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι εἶνε γεγραμμένοι ἐρυθροὶ καὶ ἐκφράζει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ τελευταῖος στίχος πρέπει νὰ συμπληρωθῇ ὧδε· Δόξα σοι, ὦ *τρισοφώτε, τῇ δούση μοι τὸ τέλος*. Ἄλλὰ δὲν παρίσταται ἀνάγκη τοιαύτης συμπληρώσεως, διότι ἀπλού-

στατά ὁ τελευταῖος στίχος δὲν εἶνε πολιτικὸς ὡς οἱ λοιποὶ ἐκ δεκαπέντε συλλαβῶν, ἀλλὰ κακὸς χωλιαμδικὸς ἐκ δώδεκα.

Ἐν τισι χωρίοις ὁ Miller προέβη εἰς παραδιορθώσεις, ἐν οὗ δέοντι μεταβαλὼν τὴν καλῶς ἔχουσαν γραφὴν τοῦ κώδικος.

Ἐν στ. 178-80 Καὶ Ἔένος, ἔφην, δέσποινα, τυγχάνω παροδίτης ἤρεισάμην ὡς ὄρας ὄντα μεμονωμένον — εἰς τὸν τοῦ ἔαρος καιρὸν ὁδεῦσαι καταμόνας» (γρ. κατὰ μόνας). Τὸ μεμονωμένον ἔγραψεν ὁ Miller ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι μεμονομένος, ὅπως προσαρμόσῃ αὐτὸ πρὸς τὸ ὄντα. Ἀλλὰ μόνη ἡ ὀρθογραφία πρέπει νὰ ἐπανορθωθῇ (μεμονωμένος), οὐχὶ δὲ καὶ ἡ σύνταξις, διότι τὸ ὄντα δὲν πρέπει νὰ ἐκλάβωμεν ὡς αἰτιατικὴν ἐξαρτωμένην ἐκ τοῦ ὄρας, ἀλλ' εἶνε μᾶλλον ἐνταῦθα τεθειμένον ἀντὶ τοῦ ὄν κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ δημῶδους λόγου (μεταγενέστερον ὄντας), ἐξ ἧς καὶ ἄλλα ἐνίοτε παραλαμβάνει ὁ Μελιτηνιώτης.

Ἐν στ. 429 ὁ κώδιξ ἔχει ὡς καὶ πρὸς φυγὴν τοὺς πόδας ἀναγκάζειν, ὁ δὲ Miller διώρθωσεν ἀνευ λόγου εἰς ἀναχάζειν. Τὸ ἀναγκάζειν ἔχει ὀρθῶς ἐπὶ βίαις. Ἴδε καὶ τὴν δημῶδη χρῆσιν τοῦ ῥήματος τούτου ἐπὶ ἐπειγμοῦ τῶν ζῴων ἀναγκάζω τὸ ἄλογον διὰ νὰ τρέξῃ.

Ἐν στ. 931 χρυσὸς γὰρ ἦν μονώτατος τῷ πάτῳ κεχυμένος — φέρων ἀπὸ χυμεύσεως παντοίων ζῴων γένη. Τὸ χυμεύσεως τοῦ κώδικος, οὗ προτείνει τὴν διόρθωσιν εἰς χωνεύσεως ὁ Miller, ἔχει ὀρθῶς· ἀριστα δ' ἐπραξε μὴ μεταβαλὼν τὴν λέξιν ἐν στ. 2571, ὅπου περὶ τινος θρόνου λέγεται ὄλος ἐκ χρυσοῦ χυτὸς καθαρωτάτου — φέρων ἀπὸ χυμεύσεως παντοίων ζῴων γένη. Ἴδε τὴν λέξιν χύμευσις παρὰ τῷ Κωνσταντίνῳ Πορφυρογεννήτῳ ἐν τῷ βίῳ Βασιλείου¹ ἢ Θεανδρική τοῦ Κυρίου μορφῇ μετὰ χυμεύσεως ἐκτετύπεται, καὶ παρὰ τῷ Εὐσταθίῳ Θεσσαλονίκῃς· τὰς δὲ κασσιτερίνας οἴμους νοητέον ἀλειφόμενον κασσιτέρῳ εἰς ἀργύρου σχῆμα, ὡς καὶ τὰς κνανέας ἐγ-

¹ Theophanes continuatus εκδ. Βόννης σ. 381, 1.

καυσιν ἐχούσας ἢ χύμευσιν μέλαιναν τὴν διὰ κνάνου¹.

Ἄλλὰ κακῶς μεταφράζεται ἡ λέξις χύμευσις ἐν μὲν τῷ λεξικῷ Passow διὰ τοῦ Vermischung, Vermengung, ἐν δὲ τῇ λατινικῇ μεταφράσει τοῦ ἀνωτέρω χωρίου τοῦ Πορφυρογεννήτου διὰ τοῦ arte chymica, ἐν δὲ τῷ λεξικῷ τοῦ Ε. Σοφοκλέους διὰ τοῦ casting, σημαίνοντος τὴν χώνευσιν². Χύμευσις δ' εἶνε οὐχὶ ἢ χώνευσις, ἀλλὰ τὸ παρά τοις Ἰταλοῖς smalto, παρὰ Γάλλοις émail, παρὰ Γερμανοῖς Schmelz καὶ ἰδίως τὸ émail cloisonné, τὸ Zellenschmelz, ἢ ἐπὶ χρυσοῦ συγκόλλησις ὑελωδῶν ἐγχρωμῶν οὐσιῶν ἐντὸς προεσχεδιασμένων διὰ διαστίξεως θαλαμίσκων καὶ εἴτα διὰ πυρώσεως στερεοποιήσις αὐτῶν³. Διάφορον δὲ πῶς ἦτο τὸ nigellum, παρ' Ἰταλοῖς niello, ὅπερ ἐλέγετο μέλαν παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς⁴. Καὶ τὸ ἐπίθετον δὲ χυμευτός ἢ χειμευτός εὐρίσκομεν ἀλλαχοῦ τε καὶ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ⁵. Παρὰ δὲ τῷ Μελιτηνιώτῃ ἔχομεν καὶ τὴν λέξιν χρυσοχύμευτος ἐν στ. 2590· τέσσαρας πόδας εἶχε γὰρ ἴσους χρυσοχυμεύτους.

Ἐν στ. 2608 τοῦτο γὰρ οἶμαι τὴν λαϊκὴν σαφῶς συμπαρεμφαίνειν — μέρος τὸ περικάρδιον συνθλίβουσαν τοῦ στήθους. Ἄνευ λόγου ἔγραψεν ὁ Miller συμπαρεμφαίνειν ἀντὶ τοῦ ἐμπαρεμφαίνειν τοῦ κώδικος.

Ἐν στ. 2624-29 ἀναγινώσκωμεν Ἰδὲ καὶ θῆλυ τὴν μορφήν τὸ τῆς Ἀνδρείας σχῆμα, — ἀλλ' ὁμως οἶδεν ἄρρενος ἀπο-

¹ Παρεκβ. εἰς ἰλ. σ. 828, 16 κ. ε.—Πρβλ. Ἐξέτιζαν εἰς Ἡσιόδ. ἀσκ. στ. 122.

² E. A. Sophocles Greek Lexicon of the Roman and Byzantine Periods. New York, Leipzig. 1888 σ. 1175.

³ Reiske εἰς Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου Ἐκθεσὶν βσιλταίου τάξεως ἐκδ. Βόννης· Τόμ. Β' σ. 207.—N. Kondakow Histoire et monuments des Émaux Byzantins. Frankfort sur Mein, 1892 σ. 84 κ. ε.—Diehl Manuel d'art byzantin. Ἐν Παρισίοις. 1910 σ. 643 κ. ε.—Πρβλ. καὶ Μιχ. Κ. Στεφανίδου Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ ἰδίως τῆς χυμείσεως. Ἐν Ἀθήναις. 1914. σ. 46 καὶ σ. 74 σημ. 186.

⁴ Unger Christlich-griechische und byzantinische Kunst ἐν τῷ τοῦ Ersch καὶ Gruber Allgemeine Encyclopädie Τόμ. 84 σ. 438.

⁵ Πορφυρογεννήτου ἐνθ' ἀν. Τόμ. Α' σ. 99, 15. 581, 9 κ. ε. 597, 19. 640, 2.

γεννᾶν ἀνδρείαν. Ἴδὲ καὶ τὸ θαυμάσιον τῆς Ἀληθείας σχῆμα — τῇ δεξιᾷ φερούσης μὲν λαμπάδα φλογοφόρον — τῇ δὲ λαυῖ τοῦ στόματος ψανούσης τῶν χειλέων. — Ἡ πάντως οὕτως φῶς ἐστὶν καὶ φῶς φλογίζον αὐθις. Ὁ κώδιξ ἔχει ὀρθῶς ἀντὶ μὲν τοῦ πρώτου ἰδὲ τοῦ Miller εἰ δὲ, ἀντὶ δὲ τοῦ δευτέρου παρ' αὐτῷ ἰδὲ ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος εἶνε τί δέ.

Ἐν στ. 2229-31 ἐδόκει γὰρ τριάκοντα καὶ δύο δεσμεῖν σχοίνων, — δι' ἧς τοὺς ἀνδρας ἰσχυροὺς, μεγέθει τοὺς μεγίστους — καὶ κατασφάττειν ἀναιδῶς πάντας τοὺς ἐναντίους. Τὸ σχοίνων ἔγραψεν δὲ Miller ἀντὶ τοῦ ἐν τῷ κώδικι καλῶς ἔχοντος σχοίνω. Τραπτέον ἐδόκει γὰρ τριάκοντα καὶ δύο δεσμεῖν σχοίνω — ἀρίστους (;) ἀνδρας ἰσχυροὺς κτλ.

Ἐν τέλει παρατηρῶ, ὅτι ἀξιοὶ προσοχῆς εἶνε ἐν τῇ ποιήματι τούτῳ οἱ τύποι ἔχον ἐν στ. 270 καὶ κατοικοῦν ἐν στ. 651. Περὶ ἐργον δὲ, εἰ μὴ ὑποπτον, εἶνε τὸ ἐν στ. 282 λέλυθα ἀντὶ τοῦ εἰλυθα. Ἰδίας μελέτης ἀξία εἶνε ἐν μὲν στ. 1117 κ. ἐ. ὁ κέντρων λίθων καὶ μετάλλων, κατατεταγμένους τὸ πλεῖστον ἀλφαριθμητικῶς καὶ εἰλημμένους ἐκ τινος εἰδικῆς ὑπὸ τύπον λεξικοῦ ἀναγραφῆς, καὶ ἡ ἐν στ. 2420 ἀναγραφὴ ἰχθύων. Ἀξιοσημειώτος εἶνε δὲ στ. 1390 παρὶ τοῦ ὑγροῦ πυρὸς, ἐν ᾧ λέγεται τοῦτο τὸ πῦρ τὸ ἐνυγρον σκευὴν πολλοὶ καλοῦσι. Ἡ χρῆσις τῆς λέξεως σκευὴ ἐν τοιαύτῃ σημασίᾳ δὲν μοι εἶνε ἄλλοθεν γνωστῆ, ἐν δὲ μεταγενεστέροις χρόνοις ἡ λέξις σημαίνει παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς τὸ πυροδόλον¹. Τὴν προσοχὴν τῶν ἀρχαιολόγων πρέπει νὰ ἐκλύσωσιν αἱ ἐν τῷ ποιήματι περιγραφόμεναι στήλαι, ἤτοι ἀγάλματα, ἰδίως δ' αἱ τοῦ Ὀμήρου ἐν στ. 1407 κ. ἐ. καὶ τοῦ Διὸς ἐν στ. 1528 κ. ἐ., ἐν σχέσει πρὸς σωζόμενα ἔργα τῆς ἀρχαίας τέχνης. Τέλος δὲ προφανῆς εἶνε ἡ ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ κάλλους τῆς Σωφροσύνης (στ. 2810-2847) μίμησις τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ ἐν οἷς περιγράφει, διὰ πολὺ βραχυτέρων ἄλλως, τὴν ὠραίαν Ἑλένην (στ. 1157-1167).

¹ Ἴδε Νέος Ἑλληνομνήμωνος Τόμ. Β', 1908, σ. 400 κ. ἔ.